

หมาในฐานะอาหาร - สุนัขในฐานะวัตถุทางศีลธรรม:

โวหารและการเมืองเรื่องข้อห้ามในการกิน

ชื่อผู้เขียน อาจินต์ ทองอยู่คง

บทคัดย่อ

ข้อห้ามในการกินของมนุษย์ไม่ได้ปรากฏขึ้นลอยๆ อย่างปราศจากความหมายทางวัฒนธรรม การกินหรือไม่กินของมนุษย์ถูกตัดสินบนพื้นฐานของการจำแนกหรือจัดกลุ่มชนิดของสิ่งนั้นๆให้อยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การที่มนุษย์เลือกที่จะกินหรือไม่กินเนื้อสัตว์ชนิดใดนั้นจึงแสดงถึงระดับความสัมพันธ์แบบใดแบบหนึ่งที่มนุษย์มีต่อสัตว์นั้น

งานชิ้นนี้มุ่งศึกษา “โวหาร” ของการร้องเรียนจากต่างประเทศเกี่ยวกับการกินเนื้อสุนัขในประเทศไทย ในช่วงปีพ.ศ.2539-2543 และปฏิกิริยาจากรัฐไทยต่อการร้องเรียนนั้น โดยอาศัยข้อมูลจากหนังสือราชการและเอกสารที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้นเป็นหลัก เพื่อที่จะเสนอว่า กลุ่มคนที่อยู่ในวัฒนธรรม “กินหมา” กับกลุ่ม “คนรักสุนัข” มีการมอง “ธรรมชาติ” ของสุนัขที่ไม่เหมือนกัน ทำให้มีการจำแนกสุนัขให้อยู่ในระดับความสัมพันธ์ต่อมนุษย์ในรูปแบบที่ต่างกัน จึงมีข้อห้ามในการกินที่ต่างกันไป นอกจากนี้แล้วงานชิ้นนี้ยังมุ่งที่จะแสดงให้เห็นการทำงานของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ปฏิบัติการอยู่ในการเลือกที่จะใช้ข้อห้ามชุดใด/แบบใด อันมาจากวิธีคิดของกลุ่มสังคมไหนเป็นหลัก

ความต่างกันทางวัฒนธรรมนี้จึงไม่ใช่แค่ต่างกันที่การกินหรือไม่กิน แต่ลักษณะการกินที่ต่างกันนั้นมาจากรากฐานของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ที่ต่างกัน การตระหนักถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมทางการกินนั้นจึงไม่ใช่การยอมรับเพียงในด้านการกินเพียงด้านเดียว แต่ต้องตระหนักถึงความแตกต่างที่อยู่บนรากฐานของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรมด้วย

คำสำคัญ : อาหาร ข้อห้ามในการกิน สุนัข โวหาร

Dog as food – dog as moral object: Rhetoric and politic of food taboos

Author ARJIN THONGYUUKONG

Abstract

Food taboos hardly emerge without cultural meanings. Notably, human's edible or inedible often is determined by categorization of things into some categories. Subsequently, eating or not eating each kind of meats conveys human's relationship with those animals.

This research paper aims to study "rhetoric" of foreigner's complaints concerning eating dog meat in Thailand between 1996 and 2000 and Thailand government's responses to the event. All of these resources are gathered from official letters and related documents. It intends to differentiate mentality of those who live in "eating dog meat" culture from those who are "dog lovers". By possessing different viewpoints of "nature" of dog, it renders different categorization on human-dog relationship between each group of people, therefore constructing different food taboos. Additionally, this paper will reveal a process of power relations so called "politics of food taboo" demonstrating the usage of taboos, which are rather selective based on ideas of dominating groups of people in the society.

Thus, these cultural differences are not based on edible or inedible, rather, it is determined on different human-animal relationships. Regarding awareness of multi-eating habit, not only does awareness of eating behaviors count, but also awareness on differences of human-environment relationship.

Keywords: food, food taboos, meat, rhetoric